

Г О Д И Ш Н И К
НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Исторически факултет

A N N U A L
OF SOFIA UNIVERSITY
“ST. KLIMENT OHRIDSKI”

Faculty of History

СОФИЯ 2020

SOFIA 2020

TOM/VOLUME 105

УНИВЕРСИТЕТСКО ИЗДАТЕЛСТВО „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ST. KLIMENT OHRIDSKI UNIVERSITY PRESS

Г О Д И Ш Н И К
НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Исторически факултет

A N N U A L
OF SOFIA UNIVERSITY
“ST. KLIMENT OHRIDSKI”

Faculty of History

Том/Volume 105

УНИВЕРСИТЕТСКО ИЗДАТЕЛСТВО „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ST. KLIMENT OHRIDSKI UNIVERSITY PRESS
СОФИЯ • 2023 • SOFIA

ИЗДАТЕЛСКИ СЪВЕТ НА ИСТОРИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ

Проф. д-р ГЕОРГИ Н. НИКОЛОВ (председател, отговорен редактор),
проф. д.и.н. ДИЛЯНА БОТЕВА, проф. д-р ЕВГЕНИЯ КАЛИНОВА,
доц. д-р БОРИС СТОЯНОВ, доц. д-р ВИОЛЕТА КОЦЕВА-ПОПОВА,
доц. д-р КРАСИМИР С. КРЪСТЕВ, доц. д-р МАРИЯ БАРЪМОВА,
гл. ас. д-р ЕЛЕНА ПЕНЧЕВА

Редактор *Милета Милчева*

© 2023 Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
Исторически факултет

© 2023 Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

ISSN 1312-9406

СЪДЪРЖАНИЕ

1000 години от учредяването на Българската автокефална архиепископия в Охрид

<i>Георги Н. Николов, Павел Павлов</i> – Предговор	7
<i>Angeliki Delikari</i> – The jurisdiction of the Archdiocese of Ohrid through the centuries (1019 – 1767)	9
<i>Павел Павлов</i> – Архиепископията на България – първенство и приемственост (според грамотите на император Василий II)	22
<i>Илия Г. Илиев</i> – Кирило-Методиевската проблематика в книжнината на Охридската архиепископия (XI – XIII в.)	32
<i>Mitko B. Panov</i> – Tsar Samuel in the ideological concept of the Ohrid Archbishopric: tradition and invention (11 th – 17 th century)	49
<i>Даниел Цийман</i> – Архиепископията в Охрид по времето на Епирското деспотство (1204 – 1230)	64
<i>Светлана Куюмджиева</i> – Нотирани паметници от югозападните български земи до XV век	74
<i>Венцислав Каравълчев</i> – Писмата на българския архиепископ в Охрид Паисий до Италийския митрополит Тимотей	92
<i>Лиляна Симеонова</i> – Перипетиите около публикуването на т. нар. Дюканжов списък и мястото на Шарл Дюфрен, Съор Дюканж (1610 – 1688), във френската византология от XVII в.	98
<i>Иван Йовчев</i> – Църковните епархии във Вардарска Македония между двете световни войни	106

Thracica et Protobulgaria

Кръгла маса по повод 120 години от рождението на проф. Веселин Бешевлиев

<i>Йоанна Бенчева</i> – Thracica et protobulgaria. Кръгла маса по повод 120 години от рождението на проф. Веселин Бешевлиев	119
<i>Боян Бешевлиев, Снежана Ракова</i> – Веселин Бешевлиев и дейността му в Института по балканистика	122
<i>Деница Петрова</i> – Проучванията на Веселин Бешевлиев върху византийските извори за управлението на хан Крум	139
<i>Тома Томов</i> – Два орнитоморфни графита от храма „Св. София“, Константинопол	145
Списък на съкращенията	161
Авторите	162

CONTENTS

1000 years since the foundation of the Bulgarian Autocephalous Archbishopric in Ohrid

<i>Georgi N. Nikolov, Pavel Pavlov</i> – Introduction	7
<i>Ангелики Деликари</i> . Юрисдикция Охридской архиепископии на протяжении веков (1019 – 1767)	9
<i>Pavel Pavlov</i> . The Archbishopric of Bulgaria – primacy and continuity (according to the Charters of Emperor Basil II)	22
<i>Iliya G. Iliev</i> . The topic of Cyril and Methodius in the literature of the Ohrid Archbishopric (11 th through 13 th centuries)	32
<i>Мутко Б. Панов</i> – Цар Самуил в идеологическата концепция на Охридската архиепископия: традиция и изобретение (XI – XVII в.)	49
<i>Daniel Ziemann</i> – The Archbishopric of Ohrid in the time of the Despotate of Epirus (1204 – 1230)	64
<i>Svetlana Kujumdžieva</i> . Notated sources from the South-Western Bulgarian lands up to the fifteenth century	74
<i>Ventsislav Karavălchev</i> – The letters of the Bulgarian Archbishop in Ohrid Paisiy to the Italian Metropolitan Timothy	92
<i>Liliana Simeonova</i> . Circumstances of the publication of the so-called Catalogue of du Cange and the role of Charles du Fresne, Sieur Du Cange (1610 – 1688), for the development of Byzantine studies in seventeenth-century France	98
<i>Ivan Yovchev</i> – Church dioceses in Vardar’s Macedonia between the two world wars	106

Thracica et Protobulgarica

Round table on the occasion of 120 years since the birth of Professor Veselin Beševliev

<i>Joanna Bencheva</i> . Thracica et Protobulgarica. Round table on the occasion of 120 years since the birth of Professor Veselin Beševliev	119
<i>Boyan Beševliev, Snezhana Rakova</i> . Veselin Beševliev and his work in Institute of Balkan Studies	122
<i>Denitsa Petrova</i> . Veselin Beševliev’s studies on the Byzantine sources about the government of Khan Krum	139
<i>Thomas Thomov</i> . Two ornitomorphic graffiti from the temple of “Hagia Sophia”, Constantinople	145
List of abbreviations	161
Authors	162

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА
LIST OF ABBREVIATIONS

ВВр	Византийский временник. Москва
ГДА	Годишник на Духовната академия. София
ГЗФФ	Годишен зборник на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Скопје. Скопје.
ГИБИ	Гръцки извори за българската история. София
Глас СКА	Глас Српске краљевске академије. Београд
ГСУ ИФ	Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Исторически факултет
ЗРВИ/ZRVI	Зборник радова Византолошког института. Београд
ИИД	Известия на Историческото дружество. София
ИПр	Исторически преглед. София
КМЕ	Кирило-Методиевска енциклопедия. Т. 1. А – З. София, 1985; Т. 2. И – О. София, 1995; Т. 3. П – С. София 2003; Т. 4. Т – Я. София, 2003
ЛИБИ	Латински извори за българската история. София
МПр	Македонски преглед. София
СпБАН	Списание на Българската академия на науките. София
BBg	Byzantinobulgarica. Sofia
BHR	Bulgarian Historical Review. Sofia
BZ	Byzantinische Zeitschrift. München
CFHB	Corpus Fontium Historiae Byzantinae. Varia
DOP	Dumbarton Oaks Papers. Washington, D.C.
EB	Études balkaniques. Sofia.
MGH SS	Monumenta Germaniae historica. Scriptorum
PBg	Palaeobulgarica. Sofia
PG	J. P. Migne. Patrologiae cursus completus. Series graeca
PL	P. Migne. Patrologiae cursus completus. Series latina

АВТОРИТЕ

- Проф. д-р **Георги Н. Николов** – Исторически факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“; e-mail: gnikolov2@gmail.com
- Доц. д-р **Павел Павлов** – Богословски факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“; e-mail: pravloff@yahoo.com
- Доц. д-р **Ангелики Деликари** – Солунски университет „Аристотел“, Гърция; e-mail: adelikari@yahoo.gr
- Проф. д.и.н. **Илия Г. Илиев** – Институт за исторически изследвания при Българската академия на науките; e-mail: ilgil@abv.bg
- Проф. д-р **Митко Б. Панов** – Институт за национална история, Скопие, Република Северна Македония; e-mail: mitko.panov@gmail.com
- Д-р **Даниел Цийман** – Централноевропейски университет, Виена; e-mail: ziemannd@ceu.edu
- Акад. **Светлана Куюмджиева** – Институт за изследване на изкуствата при Българската академия на науките; e-mail: svetk90@hotmail.com
- Гл. ас. д-р **Венцислав Каравълчев** – Богословски факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“; e-mail: ventzislav_k@theo.uni-sofia.bg
- Проф. д.и.н. **Лиляна Симеонова** – Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ при Българската академия на науките; e-mail: liliana_simeonova@hotmail.com
- Гл. ас. д-р **Иван Йовчев** – Богословски факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“; e-mail: ivan_yovchev13@theo.uni-sofia.bg
- Гл. ас. д-р **Йоанна Бенчева** – Исторически факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“; e-mail: jbencheva@uni-sofia.bg
- Н. с. **Боян Бешевлиев** – Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ при Българската академия на науките; e-mail: boyanbeshevliev@abv.bg
- Доц. д-р **Снежана Ракова** – Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград; e-mail: rakova@swu.bg
- Гл. ас. д-р **Деница Петрова** – Институт за исторически изследвания при Българската академия на науките; e-mail: denitsa_kp@abv.bg
- Проф. д-р **Тома Томов** – Нов български университет; e-mail: ruperko@yahoo.com

AUTHORS

- Prof. PhD **Georgi N. Nikolov** – Faculty of History, Sofia University “St. Kliment Ohridski”;
e-mail: gnikolov2@gmail.com
- Assoc. Prof. PhD **Pavel Pavlov** – Faculty of Theology, Sofia University “St. Kliment
Ohridski”; e-mail: ppavloff@yahoo.com
- Assoc. Prof. PhD **Angeliki Delikari** – School of History and Archaeology, Faculty of
Philosophy, Aristotle University of Thessaloniki, Greece; e-mail: adelikari@yahoo.gr
- Prof. DSc **Ilija G. Iliev** – Institute for Historical Research at the Bulgarian Academy of
Sciences; e-mail: ilgil@abv.bg
- Prof. PhD **Mitko B. Panov** – Institute of National History, Skopje, Republic of North
Macedonia; e-mail: mitko.panov@gmail.com
- PhD **Daniel Ziehmman** – Central European University; e-mail:ziemmand@ceu.edu
- Academician **Svetlana Kujumdžieva** – Institute of Art Studies, Bulgarian Academy of
Sciences; e-mail: svetk90@hotmail.com
- Ass. Prof. PhD **Ventzislav Karavaltchev** – Faculty of Theology, Sofia University
“St. Kliment Ohridski”; e-mail: ventzislav_k@theo.uni-sofia.bg
- Prof. DSc **Liliana Simeonova** – Institute of Balkan Studies with Centre of Thracology
“Prof. Alexander Fol” at the Bulgarian Academy of Sciences;
e-mail: liliana_simeonova@hotmail.com
- Ass. Prof. PhD **Ivan Yovchev** – Faculty of Theology, Sofia University “St. Kliment
Ohridski”; e-mail: ivan_yovchev13@theo.uni-sofia.bg
- Ass. Prof. PhD **Joanna Bencheva** – Faculty of History, Sofia University
“St. Kliment Ohridski”; e-mail: jbencheva@uni-sofia.bg
- Ass. **Boyan Beševliev** – Institute of Balkan Studies with Centre of Thracology
“Prof. Alexander Fol” at the Bulgarian Academy of Sciences;
e-mail: boyanbeshevliev@abv.bg
- Assoc. Prof. PhD **Snezhana Rakova** – South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad;
e-mail: rakova@swu.bg
- Ass. Prof. PhD **Denitsa Petrova** – Institute for Historical Studies at the Bulgarian Academy
of Sciences; e-mail: denitsa_kp@abv.bg
- Prof. PhD **Thomas Thomov** – New Bulgarian University; e-mail: pyperko@yahoo.com